

Уважаеми колеги,

През учебната 2017/2018 г. ЦЕНТЪРЪТ ЗА ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ при НМА „Проф. Панчо Владигеров“ организира следните курсове за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти от средните общообразователни училища, училищата по изкуства и музикалните училища, съгласно Закона за предучилищно и училищно образование и НАРЕДБА № 12 от 01.09.2016 г. на МОН. Всеки курс осигурява 1 кредит.

ХОРОВО ДИРИЖИРАНЕ – МЕТОДИЧЕСКИ АСПЕКТИ

Програма за обучение за повишаване квалификацията на учители по музика и начални учители в системата на СОУ

Ръководител на програмата – проф. д-р Адриана Благоева

Предлага се обучение по основи на хоровото дирижиране, което цели придобиването на основни мануални сръчности. Обучението има ясно изразена практическа и методическа насоченост. То е индивидуално, като обучаемият работи с преподавател и корепетитор върху конкретен репертоар.

Продължителност: 8 учебни часа и 8 часа самоподготовка

ИНСТРУМЕНТАЛНО ИЗКУСТВО – МЕТОДИЧЕСКИ АСПЕКТИ

***МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО
ИНСТРУМЕНТАЛНО ИЗКУСТВО - всички изучавани в
Академията инструменти***

Пиано, орган, чембало, цигулка, виола, виолончело, контрабас, арфа, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, ударни инструменти, акордеон, китара.

Предлага се обучение с методическа насоченост, съобразено с нивото на подготовка на обучавания. Целта е както повишаване на техническите умения и изпълнителски възможности, така и усвояване на методически умения. Всеки курс осигурява 1 кредит.

Ръководители на програмата – преподаватели от Инструменталния факултет на НМА по съответните дисциплини.

Продължителност: 8 учебни часа и 8 часа самоподготовка

КЛАВИРЕН СЪПРОВОД

I. Методика на клавирния съпровод. Теоретичен курс

II. Клавирен съпровод. Практически курс

Програма за обучение за повишаване квалификацията на преподаватели по клавирен съпровод и корепетитори в музикални училища и училища по изкуствата

Ръководител на програмата – проф. Атанас Атанасов

АНОТАЦИЯ

Програмата за обучение по клавирен съпровод има два раздела съобразно необходимостта от повишаване квалификацията на преподаватели по клавирен съпровод или корепетитори. С оглед на това разделение са формирани два отделни курса – теоретичен, обхващащ методиката на обучение по клавирен съпровод и практически, включващ работа върху конкретни музикални произведения за солов инструмент или глас с акомпанимент на пиано. Теоретичният курс е подходящ за преподавателите по клавирен съпровод, а практическият – за корепетиторите, но това е само препоръка. Обучаващият се има право на избор.

Всеки курс осигурява 1 кредит.

I. Методика на клавирния съпровод. Теоретичен курс

Теми:

1. Свирене от пръв поглед. Необходими умения. За изразните средства и техническите проблеми при свирене от пръв поглед. Транспониране – проблематика.
2. Основни ансамблови проблеми при клавирия съпровод. Синхронно изпълнение. Темпо. Звуков баланс. Фразировка.
3. Самостоятелна работа над произведението. Фактура – видове. Роля и значение на басовата линия. Клавирият съпровод в епохата на Барока. Цифрован бас.
4. Обща специфика на клавирия съпровод на инструментални произведения. Ансамблови проблеми при съпровод на произведения за струнни лъкови, дървени и медни духови, ударни инструменти.
5. Проблеми на пианиста-корепетитор при работа над вокални произведения. Художествената роля на клавирия съпровод в песенното творчество. Работа на пианиста-корепетитор с певци при изучаване на музикално-сценични произведения.
6. Клавири извлечения от партитура на оркестров съпровод. Проблематика. Необходими умения при изпълнението и общи насоки в интерпретацията на клавири извлечения.
7. Работа на пианиста-аккомпанятор с хорови състави като хормайстор и корепетитор Четене и свирене на хорови партитури.
8. Начално обучение. Въвеждане на ученика в ансамбловото музициране и създаване на основни ансамблови навици. Урокът по клавирен съпровод.

Продължителност: 8 учебни часа и 8 часа самоподготовка

II. Клавирен съпровод. Практически курс

Предлага се обучение по клавирен съпровод с репертоар, сходен с овладявания по месторабота, като обхватът може да се разшири и с друг художествен репертоар по желание на обучавания. Целта е усъвършенстване техническото овладяване на инструмента и възможностите за интерпретация на различни стилове, а също и създаване на предпоставки за добро ансамблово музициране.

Продължителност: 8 учебни часа и 8 часа самоподготовка

ВОКАЛНО ИЗКУСТВО – МЕТОДИЧЕСКИ АСПЕКТИ

Предлага се обучение с методическа насоченост, съобразено с нивото на подготовка на обучавания. Целта е както повишаване на техническите умения и изпълнителски възможности, така и усвояване на методически умения. Всеки курс осигурява 1 кредит.

Ръководители на програмата – преподаватели от Вокалния факултет на НМА.

Продължителност: 8 учебни часа и 8 часа самоподготовка

ПРЕПОДАВАНЕ НА МУЗИКА – ФИЛОСОФСКИ, ПСИХОЛОГИЧЕСКИ И ПЕДАГОГИЧЕСКИ СТРАНИ

Ръководители на програмата – проф. д-р Иля Йончев, доц. д-р Йордан Банев

Теми:

1. Критериите за музикалност като педагогически феномен
2. Педагогико-психологически особености при преподаването на музикална теория
3. Музика и етика в съвременния свят
4. Основни теми на възрастовата музикална психология

Продължителност: 8 учебни часа и 8 часа самоподготовка

ХАРМОНИЯ

I. Хармония. Практически курс

II. Хармония. Теоретичен курс

Ръководител на програмата – доц. д-р Николай Градев

АНОТАЦИЯ

Обучението по хармония има специфичното предназначение в системата на музикалното образование да възпитава у съвременния музикант висока професионална музикално-теоретична култура, усет за логика на музикалното мислене и развитие, представи за историко-стилистична

обусловеност на музикално-езиковите закономерности, да формира необходимите на всеки музикант практически аспекти на творческо мислене.

Процесът на опознаване на хармонията протича в две насоки: **практическа и научно-теоретична. Практическото усвояване на хармонията** протича по метода на „работа с образци“ под формата на писмени упражнения и упражнения на пианото, насочени към овладяването на нормите на музикалния език от епохата на барока, виенския класицизъм и романтизма. **Научно-теоретичното усвояване на хармонията** включва лекционна форма, четене на научна литература и анализ на примери от музикалното творчество. Научната достоверност на обучението по хармония се основава на единството на логическо и историческо познание. Това налага **съвременна преоценка на всички хармонически закономерности на историко-стилистичния принцип** съобразно изменението на художествените виждания в музикалната практика.

I. Хармония. Практически курс

Цел и задачи:

Предлаганият **практически курс по хармония** представя в *теоретичен и практически аспект* основните теми, застъпени в практическия курс по хармония и *методиката* на тяхното преподаване на базата на примери от музикалното творчество от епохата на барока, виенския класицизъм и романтизма.

Теми:

1. Основни норми на гласоводене в класико-романическата хармония. Отвеждане и преместване на акордите. Хармонизиране на зададени крайни гласове
2. Диатоника. Главни тризвучия и техните обръщения. Хармонизиране на сопран и бас
3. Второстепенни тризвучия. Функции. Строга и разширена тонална функционалност.
4. Четиризвучия. Обръщения. Разрешение на четиризвучията. D₇, S_{II7}, D_{VII7}. Второстепенни четиризвучия

5. Секвенция. Видове секвенция: диатонична, хроматична и модулативна секвенци.
6. Неакордови тонове. Видове. Хармонизиране на сопран и хармоническа фигурация
7. Хроматика. Акорди под влияние на мажора, минора и натуралните диатонични ладове. Алтеровани акорди
8. Отклонение и модуляция. Хармония и музикална форма

Продължителност: 8 учебни часа и 8 часа самоподготовка

II. Хармония. Теоретичен курс

Цел и задачи:

Предлаганият **теоретичен курс по хармония** представя в *теоретичен и исторически аспект* разбиранията на съвременната музикално-теоретична наука за основните хармонически категории и структури и *методиката* на тяхното преподаване на базата на примери от музикалното творчество от античността до наши дни.

Теми:

1. Хармонията като наука и като учебно-практическа дисциплина. Историческа обусловеност на хармоническите норми
2. Родове интервалови системи: екмелика, пентатоника, диатоника, миксодиатоника, хемиолика, хроматика, енхармоника
3. Лад. Натурални диатонични ладове. Симетрични ладове
4. Акорд. Неакордови тонове
5. Хармоническа сонантност. Консонанс и дисонанс
6. Хармоническа функционалност. Тонална, колористична и линейна функционалност
7. Хармонически системи: тоналност и модалност

8. Хармония и формообразуване. Каденци. Типове хармоническо изложение. Модулация

Продължителност: 8 учебни часа и 8 часа самоподготовка

ПОЛИФОНИЯТА В МУЗИКАЛНАТА ИСТОРИЯ

Ръководител на програмата – проф. д-р Нева Кръстева

Теми:

1. Полифонията на Ренесанса. Хоралната традиция
2. Музикално-поетични форми на Ренесанса. Мадригалът и ранната опера
3. Немски Барок. Музика за орган и хорова музика. Й. С. Бах – пасиони и мотети
4. Класическите полифонични форми. Моцарт – Реквием, Бетовен – Девета симфония, Missa solemnis

Продължителност: 8 учебни часа и 8 часа самоподготовка

ПРОБЛЕМИ НА МУЗИКАЛНИЯ АНАЛИЗ

Следдипломен клас-квалификация, предназначен за преподавателите в музикални училища и училища по изкуствата

Ръководител на програмата – доц. д-р Снежина Врангова-Петкова

АНОТАЦИЯ

Курсът обхваща проблеми, които са централни за разбирането на музиката – тематизъм и жанр. Първата категория се разглежда многостранно посредством функционалността и историческото, жанрово и структурно битие на тематизма. Втората – жанр – се представя чрез традициите и откритията в областта на клавирият концерт, вариациите и инструменталната песенност в българската музикална култура.

Теми:

1. Музикален тематизъм и музикално мислене – 2 часа
2. Традиции на песенността в българската инструментална музика – 2 часа
3. Проблеми на стила, жанра и формата в български клавирни концерти – 2 часа
4. Клавирно-вариационни шедьоври на българската музика – традиции и откритие – 2 часа

Продължителност: 8 учебни часа и 8 часа самоподготовка

ЖАНР И ФОРМА В МУЗИКАТА

Програма за обучение за повишаване на квалификацията на преподаватели в музикални училища, училища по изкуствата и в системата на основното и средното образование

Ръководител на програмата – доц. д-р Снежина Врангова-Петкова

АНОТАЦИЯ

Курсът е концентриран върху две от фундаменталните категории на музикалното изкуство и има за цел да ги представи като динамични, исторически-, стилowo- и социално обусловени явления посредством вложената в тях съдържателност и изразните им възможности. Особено внимание се обръща върху комуникативните функции на жанра и формата и на значението им за разкриването на музикално семантичния пласт, както и ролята им за възможно най-широко контекстуализиране на процесите в музиката (универсални предпоставки, ситуация на възникване, допирни точки с други изкуства, вид общуване, подвластност на естетически и философски идеи, аргументация на конкретни изразни решения и др.).

Теми:

1. Очертаване и обща дефиниция на феномена жанр в музикалното изкуство, културно-историческа динамика в развитието му и представите за него, етимология на понятието и проблеми на жанровата номинация. Жанрът като конкретно предназначение, битие на музиката, действие и жанрът като изразност, съдържателност и принципи на композиционната организация. – 2 часа

2. Жанрова структура и жанрова функционалност (комуникативна, тектонична, семантична функция). Жанрът като памет и актуалност – традиция и индивидуални творчески решения. Жанрови кодове и жанрови архетипи. Съотношение жанр – форма, жанр – стил, жанр – род изкуство. Комплексна характеристика на музикален жанр: ария, концерт, скерцо. – 2 часа

3. Обща представа за формата в музиката. Историко-философски ракурси към явлението, композиторски възгледи. Формата като композиция и изразен, семантичен пласт. Функционалност и връзка форма – реторика. – 2 часа

4. Формата като летопис на музикалната история. Исторически и жанров ракурс към музикалното формообразуване. Траекторията от песен към художествена форма. – 2 часа.

Продължителност: 8 учебни часа и 8 часа самоподготовка

КОРЕНИТЕ НА МУЗИКАЛНИЯ МОДЕРНИЗЪМ

Ръководител на програмата – д-р Илия Граматиков

Теми:

1. Симфоничната концепция на Густав Малер – 2 уч. часа
2. Рихард Щраус и художественият декаданс – 2 уч. часа
3. Клод Дебюси – импресионистичният звук и символистичното слово – 2 уч. часа
4. Игор Стравински и поетиката на модернизма – 1 уч. час

Продължителност: 8 учебни часа и 8 часа самоподготовка

МУЗИКАЛНО-СЛУХОВА ПЕДАГОГИКА – I

Програма за обучение за повишаване квалификацията на учители по музика и начални учители в системата на СОУ

Ръководител на програмата – проф. д-р Ангелина Петрова

ТЕОРЕТИЧНА И ПРАКТИЧЕСКА МУЗИКАЛНОСЛУХОВА

ПОДГОТОВКА НА УЧИТЕЛЯ ПО МУЗИКА. КОГНИТИВНИ И КОМПЮТЪРНИ ТЕХНОЛОГИИ

АНОТАЦИЯ

Музикалнослуховата подготовка на учителя по музика е съществен и актуален проблем: тази област е твърде различна от традиционния солфедж и от музикалнопедагогическите форми в предмета музика, взети като цяло. От нея зависят в немалка степен обаче практическите резултати, свързани с основните стандарти в предмета „музика“. Затова и тя трябва да отговаря също и на актуалните тенденции в поднасянето на елементите на музикалния нотопис и най-важното – да представи и създаде основни навици, които бъдещите педагози да създават в своите възпитаници.

Съвременните подходи, изградени помощта на мултимедия, на компютърен нотопис и компютърни технологии, развиват и елементите на музикалния слух в учениците, а също разкриват основните понятия, които се изучават по музика в областта на метроритъма, многогласа и елементите на многогласа, които те трябва да усвоят. Музикалнослуховата подготовка днес има актуални и различни измерения, които я поставят и във връзка, но и в дистанция от класическата традиция. Тя спомага за работата с мултимедийните и компютърни учебници по музика, подпомага учителя в конкретната му работа с учебното съдържание по музика и би спомогнала да се осъществи висока резултатност и атрактивност в работата му.

Теми:

1. Основни понятия в развитието на мелодически слух. Ладова и тонална основа, мелодическа памет. Традиционни и мултимедийни идеи за изучаване на песни и музикални примери, включени в учебниците за СОУ.
2. Метроритмичен усет: основни понятия, пулсация и видове пулсация, метроритмична импровизация и съпроводи в традиционните и мултимедийни учебни помагала. Равноделен и неравноделен метрум. Тестови и компютърни похвати, метроритмични игри в работа с ученици от различни възрасти
3. Записване, четене, развитие на видове трайности: нотопис и условни изображения. Практическо овладяване на връзката на метроритъм и танц.

Разпознаване и импровизиране на равноделен и неравноделен ритъм. Жанр и метроритмични особености

4. Актуални и компютърни начини за запознаване с нотната грамотност. Знаци и символно представяне на мелодика, ритмика, многоглас, ритмични съпроводи. Разбиране и проследяване на нотен текст

5. Едноглас и многоглас в обучението по музика: слушане и практика. Видове многоглас в различните жанрове музика, слухово разпознаване

5. Хармоничен слух и понятията за интервал, акорд. Умения за възприемане на многоглас. Работа с аранжimenti

7. Слухов анализ на видове музика: фолклорни примери, хорова, солова инструментална и оркестрова класическа музика

8. Слухов анализ и слухови интерпретации на попмузика и музикално-сценични жанрове

Продължителност: 8 учебни часа и 8 часа самоподготовка

МУЗИКАЛНО-СЛУХОВА ПЕДАГОГИКА – II

Програма за обучение за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти по солфеж

Ръководител на програмата – проф. д-р Ангелина Петрова

МУЗИКАЛНОСЛУХОВА ПРАКТИКА – АКТУАЛНИ МЕТОДИ НА КОГНИТИВНАТА ПСИХОЛОГИЯ, МУЛТИМЕДИЯТА И КОМПЮТЪРНИТЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРЕПОДАВАНЕТО НА СОЛФЕЖ

АНОТАЦИЯ

Съвременният солфеж в повечето европейски и американски центрове за музикално образование се опира на постиженията на съвременната когнитивна психология, невропсихология, за да се създават и обновяват начините на преподаване. От няколко десетилетия много активно се използват CD, компютърни и мултимедийни технологии. Музикалната

памет, в нейното когнитивно моделиране и използването на психотехнически средства, е много съществен елемент от съвременния солфеж. Настоящият курс има задачата да обобщи и доведе до знанието на преподавателите по солфеж някои най-нови методи, използвани в Германия, Австрия, Франция и Русия. Най-активната и интригуваща област са мултимедийните форми, използването на частичен запис и особено бързо развиващата се част на солфеж, специфично насочен към усвояване на микротонална и кластърна, алеаторна и сонорна музика.

Спецификата на възприятието и съотношението на най-съвременната музика със специфичните форми на психологическо моделиране на музикалния слух и памет е един от най-интересните обекти в съвременния солфеж. Неотменна част от солфежа с поглед към разширяването на музикалното изпълнителство към бароковите форми, с усвояване на различни видове строй, или към езика на XX век е нов и все още неразработен клон на солфежа у нас.

Мултимедийните и компютърни форми на подготовка и самоподготовка по солфеж, както и психологическото моделиране на този съществен предмет от музикалното образование, са свързани с развитието и бъдещето на тази дисциплина.

Теми:

1. Музикална психология, психотехника и нови подходи към музикална памет в съвременния солфеж
2. Музикалнослухов тренинг чрез мултимедия и записи: тембров слух. Видове мелодически слух и мелодическа памет, развиване чрез CD и мултимедийни задачи
3. Метроритмичен усет: стилове, идеи, структурни подходи чрез CD, компютърни и мултимедийни задачи
4. Креативни задачи: музикална памет, импровизация в солфежа
5. Развиване на многогласния слух: модели и задачи в мултимедия и компютърен тренинг
6. Типове четиригласни задачи в креативни задачи, мултемедия и записи. Видове хорова и оркестрова фактура в слуховия тренинг
7. Креативният подход чрез звукозапис и мултимедия към видовете едноглас и многоглас в композицията на XX век Модален солфеж и джаз солфеж
8. Кластърни, микротоналитет и видове музикален строй в областта на

съвременния солфеж. Тренинг, автори, подходи, задачи

Продължителност: 8 учебни часа и 8 часа самоподготовка

ПРИЛОЖНА ЕТНОМУЗИКОЛОГИЯ

Ръководител на програмата – доц. д-р Мануела Бончева

АНОТАЦИЯ

Курсът има за цел да повиши професионалната квалификация на учителите по музика в СОУ с оглед на практическото приложение на знанието за българския музикален и танцов фолклор в контекста на съвременната интерпретация на традициите и в сравнителен аспект със световните музикални култури. Необходимостта от преодоляване на етноцентричния модел при работа с български фолклор в преподаването по музика, респективно в консулаторските нагласи и в интерпретаторските практики, предполага детайлно разглеждане на международни проекти с българско участие в полето на World Music. Поставянето на акцент върху общите музикални характеристики между българския фолклор и различни световни музикални традиции би дало възможност за прилагане на нови подходи в преподавателските практики по музика. Ресурсите на курса включват българска е англоезична литература, CD, DVD, Интернет източници (музикални платформи, сайтове и блогове).

Тем

- 1 Музикална фолклористика. Етномузикология и връзката ѝ с музикологията и културната антропология. Предмет, област, граници, задачи и методи
2. Приложната етномузикология и нейната роля за развитието на музикалните образователни практики
3. Спецификите на българския музикален фолклор и световните музикални култури. Международни проекти с българско участие в полето на World Music

Продължителност: 8 учебни часа и 8 часа самоподготовка